

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc

w sprawie z wniosku G. G., A. E. G., D. J. G. i P. E. G.

przy uczestnictwie J. R. B., M. B. i K. T. B.

o zniesienie współwłasności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 lipca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w B.

z dnia 22 października 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) zasądza na rzecz wnioskodawców od uczestników jedną
kwotę 2700,- (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie, zaś cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym. W przypadku powołania we wniosku przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. należy sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanej okoliczności

uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl.). Powołanie we wniosku przesłanki określonej w punkcie drugim wymaga wskazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepubl.).

Skarżący powołali potrzebę wykładni art. 212 § 2 k.c. a także tego, czy w jakim zakresie do orzekania o zniesieniu współwłasności w drodze przyznania rzeczy prawa jednemu ze współwłaścicieli należy stosować wytyczne określone w art. 212 k.c. oraz 623 k.c.

Zgodnie z art. 212 § k.c. rzecz, która nie daje się podzielić może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty dla pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Oznacza to, że w razie wniosku jednego lub dwóch współwłaścicieli o przyznanie nieruchomości sąd jest obowiązany wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności, które mogą uzasadniać decyzję pozytywną dla stron. Decydujące znaczenie mają te okoliczności, które dają pełniejsze uzasadnienie dla konkretnego rozwiązania. Ostateczna decyzja należy do sądu, który w ramach uznania sędziowskiego określonego w art. 212 § 2 k.c. ma prawo oceny okoliczności i ich wagi. Ma on prawo decyzji, czy ważniejsze jest wykorzystanie nieruchomości zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem, czy okoliczności wskazane przez wnioskodawców, takie jak wyłączne korzystanie z nieruchomości przez nich przez cały czas, uzyskiwanie z niej dochodów i zamieszkiwanie na niej przez jednego ze współwłaścicieli. Ocena ta dokonana na tle stanu faktycznego niniejszej sprawy, nie wykracza poza granice przewidziane dla swobodnej oceny sądu i nie uzasadnia trafności zarzutów podniesionych przez skarżącego; uzasadnienie Sądu Okręgowego jest spójne i rzeczowe, trudno zarzucić przedstawionemu wywodowi brak logiki lub dowolność ocen. Art. 623 k.c. dotyczy zniesienia współwłasności przez podział w naturze

i określa kryteria uwzględnienia wszelkich okoliczności zgodnie z interesem społeczno- gospodarczym. Nie ma on zatem zastosowania w niniejszej sprawie. Podzielić trzeba pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 marca 2003 r., IV CKN 13/01, niepubl., że ocena okoliczności, które zgodnie z art. 212 w zw. z 1035 k.c. decydują o przyznaniu rzecz jednemu ze współspadkobierców, należy do Sądów rozpoznających sprawę merytorycznie i Sąd kasacyjny mógłby ją zakwestionować tylko wtedy, gdyby była rażąco błędna lub oparta na stwierdzeniach sprzecznych z dokonanyimi ustaleniami.

Brak podstaw do dokonania wykładni art. 1034 § 1 k.c. i art. 1035 k.c. Nie ulega wątpliwości, że wnioskodawcy są spadkobiercami i nie dokonali działu spadku.

Skarżący nie poczynił we wniosku żadnych wywodów prawnych uzasadniających istnienie poważnych wątpliwości, a zatem nie wątpliwości zwykłych, które mogą być rozstrzygnięte przez sąd powszechny w toku rozpoznawania sprawy, a wątpliwości kwalifikowanych, wynikających z rozbieżnej jego wykładni przez judykaturę i doktrynę, co w konsekwencji nie pozwala na ocenę, czy rzeczywiście wątpliwości takie zachodzą.

Skarżący przedstawili zagadnienie prawne pytając, jak daleko sięga ciężar dowodowy w zakresie obowiązku dowodzenia przez stronę domagającą się zniesienia współwłasności poprzez przyznanie jej rzeczy lub prawa możliwości spłaty pozostałych współwłaścicieli, jak również czy sąd rozpoznający sprawę jest uprawniony do zwolnienia strony od obowiązku wykazania możliwości spłaty i poczynienia w tym zakresie samodzielnych założeń/domniemań oraz jedynie zbadania potencjalnej możliwości spłaty bez przeprowadzenia postępowania dowodowego albo z pominięciem obowiązujących zasad postępowania dowodowego.

Wskazać trzeba, że sformułowane zagadnienie prawne powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego

rozstrzygnięcia, a do takiego rezultatu zmierza wniosek w tym zakresie. Intencją skarżących było wykazanie, że Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego przyjmując, że wnioskodawcy nie mieli obowiązku wykazania posiadania pełnej kwoty umożliwiającej spłatę uczestników postępowania oraz dokonał samodzielnych ustaleń opierając się na niepopartych dowodami oświadczeniach wnioskodawców oraz na doświadczeniu życiowym a nadto dopuścił spóźnione dowody świadczące o wysokości oszczędności dwóch z wnioskodawców. Sąd odwoławczy jest, zgodnie z art. 387 k.p.c. sądem orzekającym w sprawie i na podstawie art. 381 i 382 k.p.c. orzeka merytorycznie a zatem jest obowiązany uwzględnić stan rzeczy istniejący w dacie orzekania. Musi więc uwzględnić zmiany stanu faktycznego, które zaszły od chwili wydania orzeczenia przez Sąd pierwszej instancji, jeżeli mają wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2005 r., II CK 591/04, niepubl.). Dopuszczenie dowodów na okoliczność możliwości spłaty uczestników przez wnioskodawców nie nastąpiło zatem z naruszeniem art. 381 k.p.c.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), o kosztach rozstrzygając zgodnie z art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. oraz § 2 ust. 6, § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2018 r., poz. 265).

ke